

Kvalitetshantering vid skötsel av skogsegendom

På fastighetsnivå innebär en bra kvalitetshantering skogar i gott skick, som har skötts enligt målen. Bild: © Mikko Nurmi.

Kvalitetshantering av skogsegendom betyder en mängd åtgärder med hjälp av vilka man säkerställer att planeringen och utförandet av skötslearbeten i skogen motsvarar de kvalitetskrav som man har satt upp.

Kvalitetshanteringen inom skogsvård och virkesavverkning säkerställer att arbetena genomförs enligt krav och mål. Samtidigt hanteras riskerna för skadliga miljöeffekter i åtgärder. Genom god förhandsplanering och utförande samt uppföljning av verksamhetens kvalitet säkerställs helhetens framgång och verksamhetens ansvarstagande.

Vad innebär god kvalitet?

Kvaliteten beskriver hur bra verksamheten, produkten eller tjänsten uppfyller förväntningarna och de uppsatta kvalitetskriterierna. För skogsägaren innebär kvalitet skogar i gott skick, som har skötts enligt de mål skogsägaren har.

Att värna om miljön hör till kvalitetshantering i skogsskötseln.

Hur bra naturvården lyckats beskrivs med det som kallas naturvårdskvalitet.

Mera uppgifter under Bakgrundsfaktorer till skogsvårdens kvalitetskrav

Skogsägarens viktigaste medel för kvalitetshantering vid skogsvårdsåtgärder

Medel	Beskrivning
1. Gör skriftliga avtal om arbeten som utförs	Då du säljer virke eller köper skogstjänster, försäkra dig om att det i avtalet ingår en klar beskrivning av arbetena som skall utföras. - vad gör man - var görs arbetet - hur görs arbetet Skogsägarens egna specialönskemål är bra att skriva in avtalet speciellt om de avviker från allmän praxis. Då man gjort avtalet skriftligt är det också enklare att konstatera att arbetet är klart. Man kan till exempel konstatera i avtalet att arbetet görs enligt rekommendationerna för skogsvård. Kvalitetskriterier för olika arbetsslag finns i Kvalitetsstyrning inom skogsvård.
2. Övervaka kvaliteten av ditt eget arbete	Följ noggrant med kvaliteten på ditt eget arbete då du gör skogsvårdsarbeten eller leveransavverkningar. Korrigera vid behov ditt arbetssätt.
3. Övervaka kvaliteten vis skogstjänster och avverkningar	Övervaka utförandet av skogsvårdsarbeten och drivning av virke. Du kan göra det själv eller använda utomstående experter. Notera att det av säkerhetsskäl är viktigt att informera om besök på arbetsplatsen så att den som gör arbetet vet om besöket på förhand. Se instruktioner (på finska): Ohjeet turvalliseen metsätyömaalla vierailuun. Be tjänsteleverantören om en exaktare utredning över utfört arbete. En sådan utredning kan vara till exempel mätningsskildring från avverkningar eller kvalitetsrapporter från skogsvårdsarbeten. Rapporterna kan innehålla olika kartor över slutresultatet av arbetet. Jämför resultatet med det avtal som gjorts.

Kvaliteten inom skogsvård består av olika element

Beslut om och utförande av arbeten inom skogsvården har stor betydelse för utvecklingen hos trädbeståndet. Felaktig planering och utförande kan minska virkesproduktionen, orsaka extra skötselarbeten och kostnader eller leda till miljöskador.

Kvaliteten byggs i skogsvården upp vid olika arbetsskeden

I skogsvården består åtgärderna ofta av olika arbetsskeden, varvid kvaliteten hos ett visst arbetsskede inverkar också på utförandet av kommande arbeten. Till exempel beror planteringsarbetets resultat på markberedningen: vilken metod har använts och hur har den lyckats? Vid drivning följer avverkning och närtransport på förhandsröjningen. Alla dessa inveckar på hur drivningen lyckas i sin helhet.

Det blir mest kostnadseffektivt om skogsvårdsåtgärderna utförs vid rätt tidpunkt. Som ett exempel kan nämnas att fördröjning av arbeten i förnyelse- och plantskogsskedet höjer kostnaden för arbetena och sänker kvaliteten på beståndet med tanke på virkesproduktion.

I kvalitetsstyrningen inom skogsvården är kvalitetsuppföljning av arbetsplatserna central. Den bygger grunden för korrigerande verksamhet, fortlöpande inläring och för att undvika att fel upprepas.

Delelement i arbetets kvalitet

- Inom skogsvården hör yrkesskickligheten och inställningen hos den som utför arbetet till de viktigaste elementen som inverkar på arbetets kvalitet .
- Det är lättare att uppnå en hög kvalitet i skötta skogar än i oskötta.
- Slutresultatet påverkas också i hög grad av arbetsförhållandena.

För skogsägaren är det bra att känna till när förutsättningarna för att uppnå en hög kvalitet till exempel vid markberedning är svaga och i vilka situationer man ännu kan påverka förutsättningarna. Arbetsförhållandena kan man påverka genom att välja rätt tidpunkt för arbetet och genom att välja ändamålsenliga arbetsredskap.

Kvalitetsstyrning inom skogsvården förutsätter övervakning

I kvalitetsstyrning vid förvaltning av en skogsegendom är det viktigt att övervaka

1. hur målen för skogsägandet uppfylls på fastighetsnivå
2. kvaliteten hos det egna arbetet som egenövervakning på arbetsplatsnivå
3. kvaliteten på arbete som utförs av utomstående under arbetets gång och/eller då arbetet på arbetsplatsen är färdigt.

Med egenövervakning av utförandet menar man egenövervakning som görs av den som utför arbetet, till exempel skogsarbetaren, maskinföretagaren eller den självverksamma skogsägaren. Övervakningen kan ske under arbetets gång och då det är klart.

Egenövervakning avslöjar eventuella korrigeringsbehov i det egna arbetet.

Egenövervakning av arbetet är en viktig del av en högklassig skogsvård. Det är bra om den som utför röjningen försäkras sig om att beståndet har det rätta förbandet. Bild: © Erkki Oksanen.

Skogsägarens medel för att följa med kvaliteten

Kvaliteten på arbetet kan man i viss mån utvärdera okulärt, men det är bäst att kontrollera arbetsresultatet genom mätningar med jämna mellanrum. Mera detaljerade instruktioner per arbetsslag: [Kvalitetsstyrning inom skogsvård](#) och [Omavalvontaopas](#) (på finska).

Planeringen av åtgärden är en viktig del av kvaliteten. Kvaliteten påverkas av huruvida åtgärden är lämplig och rätt vald med tanke på den aktuella skogen.

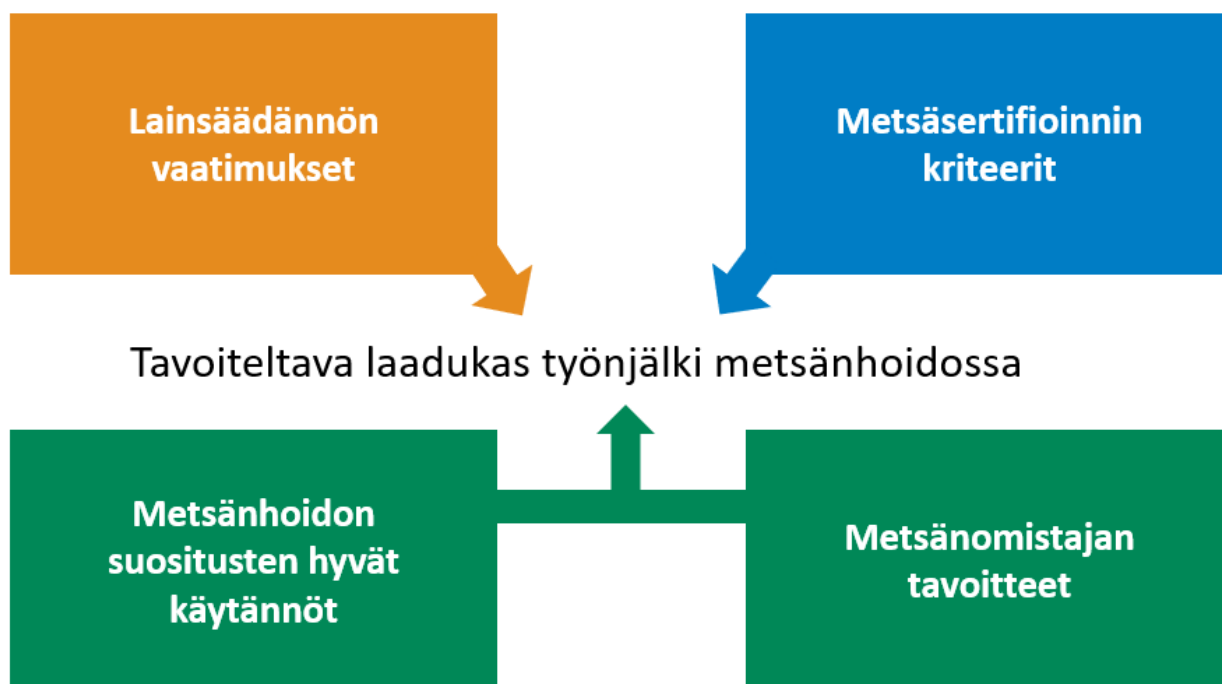
Fäst uppmärksamhet vid följande i planeringsskedet:

- Rätt vald tidpunkt för arbetet hjälper till att uppnå ett kostnadseffektivt slutresultat och till att undvika extra åtgärder. Val av tidpunkt kan också innehålla val av årstid med tanke på att marken skall kunna bära skogsmaskiner.
- Val av trädslag och trädindivider inverkar på beståndets livskraft, produktion och klimatanpassning. Val av trädslag och metod för att utföra en åtgärd styrs av ståndorten, marken och objektets läge, men också av skogsägarens mål med beaktande av hur klimatet förutspås utvecklas.
- Genom att justera beståndets täthet inverkar man på dess livskraft, tillväxt, värdetillväxt och kolbindning. Det finns arbetsslagsvisa rekommendationer som gäller dessa synpunkter.

Bakgrund till kvalitetskrav i skogsvården

Det finns allmänna kvalitetskrav ochs arbetsslagsvisa kriterieuppsättningar för skogsvårdens kvalitetsstyrning. Bakgrunden för dessa är bland annat lagstiftningen, skogscertifieringen och bästa praxis som den beskrivs i rekommendationerna för skogsvård. Också skogsägaren själv kan ställa krav på kvaliteten hos utförandet.

Rekommendationerna för skogsvård blir mångsidigare och innehåller alternativ som bättre tar skogsägarens individuella krav i beaktande, vilket också bör tas i beaktande vid åtgärderna.

Skogsvården och natur- och vattenskyddet styrs av lagstiftningen, kriterierna i den frivilliga skogscertifieringen, bästa praxis i rekommendationerna för skogsvård och skogsägarens mål. Tillsammans definierar dessa det högklassiga arbetsresultat som eftersträvas. Också de organisationer som utför arbetet kan ha kompletterande kvalitetskriterier.

En högklassig skogsvård beaktar också klimatförändringen

Det är viktigt att vid alla åtgärder fästa uppmärksamhet vid skogsskaderiskerna, som ökar på grund av klimatförändringen. Som exempel kan nämnas att det är skäl att beakta risken för rotröta förutom vid avverkningar också vid röjning speciellt på riskområdet för rotticka och vid randen av detta.

Man fäster speciell uppmärksamhet vid arbeten som inverkar på vatten och miljö som en del av den övergripande kvalitetsstyrningen.

Läs mer om ämnet:

Skogsvårdens åtgärder | [Kvalitetsstyrning inom skogsvård](#)

Skötsel av en skogsfastighet | [Ekonomi, kvalitet och riskhantering](#)